

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Inquiruntur quædam circa virtutem seu habitum Fidei: ubi an
Fides sit virtus intellectualis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO DECIMA-SEPTIMA.

De habitu Fidei.

EX Theologis nonnullos video, de habitu Fidei prius quam de actu Disputationem instituere: mihi tamen satius videtur Disputationem de habitu Fidei Disputationi de Fidei actibus postponere, cum effectus ad causa cognitionem commodissime deducant. Doctorem ergo Angelicum secutus, qui ubi 2. 2. quæst. 2. & 3. de actu Fidei disputasset, jam quæst. 4. disputat de habitu, ejusque naturam, virtutem, ac proprietates per octo articulos accuratissime declarat: ejus, inquam, vestigiis insistens, cum Disputatione præcedente de actibus Fidei dixerim, nunc progrediar ad habitum.

SECTIO PRIM A.

Inquiruntur quaedam circa virtutem, seu habitum Fidei.

Vbi

An Fides sit virtus intellectualis.

I. Dari habitum infusum Fidei, omnino est indubitatum.

ART. habitum infusum Fidei certum est: hoc probatur in primis ex illo 13. ad Corinthios v. 13. Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc; major autem horum est Charitas. Hoc etiam aperte

ostenditur ex Concilio Tridentino Sess. 6. cap. 6. & 7. ubi docet adultum per justitiam, quæ Fidem, Spem, & Charitatem includit, justificari. Unde Suarez libro sexto de Gratiâ, cap. 3. & 8. merito censet hoc esse de Fide, idque non de adultis tantum, sed etiam de parvulis, Concilium enim capite illo septimo asserit, unicam esse causam formalem justificationis nostræ; cum ergo parvuli non minus justi sint quam adulti, & forma, seu causa formalis justificationis sit unica, habere debent eandem justitiam, gratiam scilicet, Fidei, Spei, & Charitatis habitus includentem.

Parvuli sunt universi esse justi cum adultis.

II.

Habitum Fidei est in intellectu tanquam in subjecto.

Hic Fidei habitus est in intellectu, utpote qui est principium permanens actuum Fidei, qui sunt in intellectu, ut Disputatione præcedente dictum est, quamvis requirant actum voluntatis, piæ scilicet affectionem, à quo redduntur liberi & meritorii, de quâ fusè disputatum est supra, Disputatione 14. Sect. 3. & 4. dum de libertate Fidei. Sicut ergo actus Fidei actum piæ affectionis requirit, ita Fidei habitus requirit in voluntate habitum. Hic etiam habitus est supernaturalis, cum ordinetur ex naturâ suâ ad producendos actus Fidei, qui ut Disputatione 13. Sectione quartâ fusè probatum est, sunt supernaturales. Sicut tamen, ut ibidem ostendi, dantur etiam actus Fidei naturales circa idem planè

Requiri habitum voluntatis sibi adjuvatum.

Datur habitus Fidei tum supernaturalis, tum naturalis.

P. R. Compropi Theol. Scholast. Tom. II.

objectum, ita & datur habitus Fidei naturalis, ut sit principium eorum elicivum, quicquid enim actus habent formaliter, habent habitus effectivè.

Hinc ulterius infero, habitum Fidei esse virtutem Theologicam, esse essentialiter verum, certum, & obsecrum, cum, ut supra suis locis declaratum est, hæc omnia reluceant in actibus Fidei, eadem autem, ut in fine numeri præcedentis dixi, sunt lineamenta habituum & actuum, qui ab iis producuntur. Quæ sit Fidei definitio, quod à nonnullis hic inquiri video, dictum est Disputatione præcedente, Sectione secundâ, à numero tertio.

III.

Habitum Fidei est verum, certum, & obsecrum.

Quæres, Utrum Fides sit virtus intellectualis? Intellectualis, inquam, nam Divus Thomas 1. 2. quæst. 56. art. 3. distinguit inter virtutem simpliciter, & virtutem intellectualem, atque nullam esse virtutem simpliciter, nisi vel sit in voluntate, vel voluntati subsit, nos autem in præfenti loquimur de habitu Fidei præcisè prout est in intellectu, & habitum illum voluntatis, de quo dictum est numero secundo, non includit

IV.

Verum Fidei sit virtus intellectualis.

Dicendum, habitum Fidei esse virtutem intellectualem: ita S. Thomas 2. 2. quæst. 4. a. 5. ad secundum, & 1. 2. quæst. 62. art. 3. ad secundum. Idem ex recentioribus docet Molina primâ parte, quæst. 1. art. 6. Valentia Tomo tertio, Disp. 1. quæst. 4. puncto 5. Hurtado Disp. 55. §. 5. Coninck Disp. 16. dub. 3. n. 26. Lugo hic, Disp. 15. num. 19. & alii, contra Durandum in 3. Distinct. 23. quæst. 6. num. 6. & Caietanum hic, quæst. 4. art. 5. qui dicebat esse quidem habitum Fidei virtutem intellectus, non tamen virtutem intellectualem. Sed hæc subtilius dicta sunt quam verius; si enim sit virtus intellectus, seu virtus ab intellectu elicita, & in eo subjectata, est virtus intellectualis; nil namque aliud per virtutem intellectualem intelligunt Theologi.

V.

Probabilis est habitum Fidei esse virtutem intellectualem.

Inanis hæc in re Caietani distinctio.

Probatur itaque conclusio, & ostenditur Fidem diviniam esse virtutem intellectualem. Virtus intellectualis

VI.

Ratione probatur

TOM. II.

Fidem infusam esse virtutem intellectuales.

Fides divina melius multo intellectum perfectum quam ulla scientia naturalis.

VII.

Aristoteles Fides supernaturalis nullam habuit notitiam.

VIII.

Quid Fides divina sit obicura non obstat quo minus Fides sit dispositio ad optimum.

Optimum in genere, & in specie tam in voluntate, tum in intellectu.

IX.

Uterius ostenditur Fidem esse virtutem intellectualem.

Melius est divina uterque attingere, quam creatam perfectam cognoscere.

X.

Quo sensu Fides simpliciter vocatur.

intellectualis est, quæ semper inclinat potentiam ad bonum suum, hoc autem semper facit Fides infusa, bonum namque intellectus est veritas, seu verum, ad hoc autem intellectum inclinat semper Fides divina, idque multo melius quam ulla scientia naturalis, tum quia est in entitate supernaturalis, sicque perfectissimo modo ornat & perficit intellectum, tum quia summè infallibilis; & quamvis in claritate à scientiis superetur, in certitudine tamen eas multis gradibus excedit, ut supra ostensum est, Disput. 9. Sect. 2. & 3. tum denique, quia de rebus supernaturalibus, ut de Trinitate, aliisque altissimis Fidei mysteriis, quæque natura rationalis captum superant, hominem instruit.

Dices: Aristoteles 6. Ethicorum, cap. 3. quinque tantum esse ait virtutes intellectuales, nempe *Artem, Scientiam, Prudentiam, Sapientiam, & Intellectum*. Respondetur, Aristotelem de Fide infusâ, seu supernaturali nullam habuisse notitiam, sed cognovisse solummodo Fidem humanam & fallibilem, quam nil mirum quod inter virtutes intellectuales non recenseat, sicut ob eandem rationem è virtutum intellectualium numero excludit opinionem, quod nimirum incerta sit, & errori obnoxia. Plura hæc de re numero nono.

Dices secundò: Aristoteles sexto Physicorum textu 17. definire videtur virtutem, quod sit *Dispositio perfecti ad optimum*, ergo Fides non est virtus, cum non disponat ad optimum potentia, melior siquidem est intellectui scientia clara & evidens, quam Fides obscura. Distinguo antecedens, virtus est dispositio ad optimum in genere, concedo antecedens, in specie, nego. Explico distinctionem; optimum in genere voluntatis est *honestum*; optimum in genere intellectus *verum*: ad illud omnis virtus voluntatis disponit, ad hoc omnis virtus intellectus, & de his optime procedit definitio hæc Aristotelis, & dictum illud est verissimum. Optimum in specie tam in voluntate, quam intellectu, est actus perfectissimus, qui ab his potentis elicitur, de hoc autem actu intelligi dictum illud nequit, alioqui nullus erit actus virtutis in voluntate, nisi actus amoris Dei super omnia, nec ullus habitus virtutis præter habitum charitatis, sicque Spes non erit virtus, cum non attingat objectum suum perfectissimo modo, seu Deum propter se, sed ut bonum nobis.

Imo ulterius sequitur contra communem Philosophorum sententiam, Philosophiam non esse scientiam, cum non habeat demonstrationes tam evidentes, ac sunt demonstrationes Mathematicæ. Ad illud de Aristotele num. 7. dixi ibidem, cum Fidem supernaturalem seu infusam non cognovisset, sed tantum cognovit virtutes naturales seu acquisitas, sicque de iis solis est locutus. Sicutem Fides divina, seu assensus obscurus & infallibilis illi innotuisset, maxime circa res divinas, non videtur dubium, quin hujusmodi actum longè perfectiorem existimasset scientiâ naturali, præsertim cum libro secundo de partibus animalium, cap. 3. dicat: *Melius est divina uterque attingere, quam creatam perfectam cognoscere*: ergo & habitum ad hunc assensum inclinantem dixisset esse virtutem intellectualem, esseque sic appellanda, etiam præcisè prout est actus intellectus.

Quando verò Concilia & Patres Fidem appellant virtutem simpliciter, imitari Fides prout subest voluntati, seu piæ affectioni, à qua accipit

quod sit libera & meritoria. Nec ad hoc ut aliquid dicatur virtus simpliciter, requiritur ut sit in voluntate, sed sufficit quod voluntati subordinetur, & relationem aliquam ad eam habeat, juxta dicta supra, numero quarto ex Doctore Angelico.

SECTIO SECUNDA.

Sine habitus Fidei respectu omnium credendorum ejusdem speciei.

DISPUTATIONE præcedente, Sectione primâ diximus actus Fidei divinæ ex variis capitibus distingui specie, idque non solum ratione objecti materialis, sed etiam formalis secundarii, seu divinæ revelationis, quæ pro diversis specie objectis est specie diversa, ut ibidem ostensum est numero secundo. Item actus Fidei positivos diximus specie distingui à negativis. Nonnulli, ut Suarez hæc, Disput. 6. Sect. 3. numero octavo, dicunt actum explicitum Fidei non distingui specie ab actu implicito, quod nimirum uterque actus idem planè habeat objectum. Contrarium tamen videtur probabilius: quamvis siquidem idem adæquatè sit utriusque actus objectum, tam materiale quam formale, diversus tamen ille tendendi modus, abundè sufficere videtur ad hos actus specie distinguendos.

Hinc infero actus Fidei hominis & Angeli de eodem omnino objecto tam materiali quam formali, esse distinctos specie ob eandem rationem, propter diversum scilicet tendendi modum, homo siquidem materiali quodam & confuso modo in suis actibus procedit, Angelus modo longè subtiliore & distinctiore, qui diversus modus in ipsi utriusque actibus semper reluctat, ac proinde arguit substantialem in his actibus diversitatem.

Unde actus Fidei infimi Angeli in specificâ seu substantiali ratione superat actum Fidei hominis cujuscumque puri, etiam Beatissimæ Virginis. Hoc tamen non obstante potest actus hominis ratione majoris intensivis esse magis meritorius actu Angeli, sicut multum argenti in valore superat particulam auri. Imo actus Fidei in puro homine, æqualis etiam intensivis cum actu Angeli, esse potest ejusdem cum illo meriti; major enim illa subtilitas actus Angelici parum per se & directè confert ad rationem laudis & meriti, sed merè se habet materialiter. Indirectè tamen potest subtilitas illa Angeli ad valorem & majus meritum conducere, quatenus nimirum juvare potest ad firmius & constantius credendum.

Querimus itaque, cum tanta in actibus Fidei sit diversitas, etiam specie, utrum habitus Fidei sit unus specie, & indivisibilis, an diversi habitus partiales diversis specie actibus respondententes. Qua in re non unus est opinandi modus: alii namque Fidei habitum unum & indivisibilem esse statuunt, alii ex variis partialibus habitibus compactum. Loquimur autem in præsentem de habitu Fidei, non prout includit habitum voluntatis, seu piæ affectionis, diciturque Fides justificans, sed merè prout est habitus inclinans ad actus intellectus, quibus res revelatas credimus propter auctoritatem divinam.

Mihi

virtus simpliciter.
Distinctum est supra actus Fidei infusa ob varios rationis distinguendi specie.
De actu explicito Fidei, & implicito.
Actus Fidei hominis & Angeli differunt specie.
Actus Fidei in puro homine est potest magis meritorius actu Fidei in Angelo.
Utrum habitus Fidei sit unus specie, & indivisibilis.
Sermo est de solo habitu in intellectu.